УДК 339.9:364.22

Людмила Тарасівна ГЕРМАН

аспірантка кафедри міжнародних фінансів,
Тернопільський національний економічний університет
E-mail: laly_07@mail.ru

БАГАТОВИМІРНА БІДНІСТЬ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Герман, Л. Т. Багатовимірна бідність як детермінанта глобального економічного розвитку [Текст] / Людмила Тарасівна Герман // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2014. – Том 17. – № 3. – С. 20-27. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. *Глобальний економічний розвиток відбувається під впливом низки чинників, серед яких виокремлюють саме соціального спрямування. Соціальна нерівність та стратифікація країн стали негативними наслідками процесів інтернаціоналізації та глобалізації, а світ умовно поділився на багатих та бідних. Предметом дослідження є багатовимірна бідність як соціальна детермінанта глобального економічного розвитку.*

Мета. *Метою статті є обґрунтування ролі багатовимірної бідності як детермінанти глобального економічного розвитку та ідентифікація позицій країн у глобальному просторі за рівнем бідності. Сформульовано наступні завдання: з'ясувати роль соціальних факторів у глобальному економічному розвитку; розкрити розуміння бідності та основних її індикаторів; визначити позиції країн за рівнем бідності; запропонувати заходи задля його зменшення у світі.*

Методи (методологія). *У процесі дослідження використано загальнонаукові та специфічні методи, серед яких найсуттєвішими є: системний підхід, методи аналізу та синтезу, узагальнення та порівняння.*

Результати. *У результаті проведеного дослідження встановлено фактори та соціальні детермінанти глобального економічного розвитку. Визначено необхідність системного розгляду бідності через багатовимірну бідність. Проаналізовано роль країн, що розвиваються, у забезпеченні глобального економічного зростання. Проведено оцінку стану бідності та нерівності доходів у світі. Обґрунтовано необхідність зміни підходів глобальної стратегії подолання бідності.*

Ключові слова: *багатовимірна бідність; бідність; глобальний економічний розвиток; добробут; людський розвиток; розподіл доходів; соціалізація.*

Liudmyla Tarasivna HERMAN

PhD Student,
Department of International Finance,
Ternopil National Economic University
E-mail: laly_07@mail.ru

MULTIDIMENSIONAL POVERTY AS A DETERMINANT OF GLOBAL ECONOMIC DEVELOPMENT

Abstract

Introduction. *Global economic growth is influenced by several factors, including factor of the social sphere. Social inequality and stratification of the countries have become the negative effects of the processes of internationalization and globalization. The world was divided into rich and poor parts. The subject of the study is multidimensional poverty as a social determinant of global economic development.*

Purpose. *The article aims to study the role of poverty as a multidimensional determinant of global economic development and identification of the position in the global environment in terms of poverty. The following objectives are formulated: clarification of the role of social factors in global economic development; disclosure and understanding of poverty and its key indicators; determination of the position of countries in terms of poverty; offering the measures of its reduction in the world.*

© Людмила Тарасівна Герман, 2014

Methods (methodology). *The study have used the general scientific and specific methods. The most significant are as the following: method of systematic approach, methods of analysis and synthesis, method of synthesis and comparison.*

Results. *The factors and social determinants of global economic development are determined. The necessity of systematic consideration of poverty through multidimensional poverty is proved. The role of developing countries in ensuring global economic growth is analysed. An assessment of poverty and of income inequality in the world is carried out. The necessity of changing attitudes of global poverty reduction strategy is grounded.*

Keywords: *multidimensional poverty; poverty; global economic growth; well-being; human development; distribution of income; socialization.*

JEL classification: F390

Вступ

Економічний розвиток упродовж останніх десятиліть перестав бути винятково національною проблемою, і навіть регіональною (маємо на увазі інтеграційні об'єднання), а поступово набув ознак глобальності. Причин такої тенденції декілька. Передусім це об'єктивні процеси інтернаціоналізації, які спричинили активне переміщення як людських, так і фінансових ресурсів між країнами, що полегшило доступ не лише до факторів виробництва, а й до знань, культури, звичаїв, у тому числі й економічних традицій. По-друге, впровадження інформаційних технологій усунуло просторово-часові бар'єри між країнами, наблизило їх одна до одної, але водночас поглибило диференціацію у їх доступі до ресурсів. І третя, найважливіша на наш погляд, детермінанта актуалізації питання глобального економічного розвитку – це поява та загострення глобальних проблем, адже світова економіка нині нагадує тісно переплетений інтересами, потребами та можливостями конгломерат, де інтереси одного учасника неодмінно позначаються на іншому. Відповідно такі проблеми потребують колективного вирішення, адже інтернаціоналізація економічних процесів стала своєрідним каталізатором збільшення розривів в економічному розвитку країн. Серед детермінант, які окреслюють соціальний вимір глобального економічного розвитку, є бідність, яка поглиблюється на фоні ескалації інших глобальних проблем. Питання бідності, у тому числі й глобальної, не знаходять свого вирішення з огляду на появу нових викликів та загроз для країн, тому й потребують пошуку ефективних заходів подолання негативних тенденцій із забезпеченням соціальної справедливості.

Об'єкт дослідження – процеси соціалізації глобального економічного розвитку.

Предметом дослідження є багатовимірна бідність як соціальна детермінанта глобального економічного розвитку.

Мета та завдання статті

Мета роботи – обґрунтувати роль багатовимірної бідності як детермінанти глобального економічного розвитку та ідентифікувати позиції країн у глобальному просторі за рівнем бідності.

Для досягнення мети дослідження окреслено наступні завдання: 1) з'ясувати роль соціальних факторів у глобальному економічному розвитку; 2) подати розуміння бідності та основних її індикаторів; 3) визначити позиції країн за рівнем бідності у світі; 4) запропонувати можливі заходи зменшення рівня бідності у світі.

Виклад основного матеріалу дослідження

Початок XXI ст. став новим етапом розвитку міжнародних економічних відносин та світового господарства. Принципи Вестфальської системи, яка зберігала за державами право юридичного суверенітету, а відповідно й рівність у відносинах з іншими країнами, на практиці показали свою недієздатність. Світове господарство перетворилося на ієрархічну систему відносин досягнення інтересів, доступу до світових ресурсів та нерівних можливостей. Таким чином, штучно (не еволюційним шляхом) сформувався світовий порядок, у якому визначилися країни-лідери, а світ поділився на багаті та бідні країни. Професор Аллен Р. у праці «Глобальна економічна історія» підтверджує глибоке історичне коріння проблеми «багаті-бідні» країни [1]. Відомий дослідник проблем геополітики Дугін О. пропонує наступну світобудову:

- зона ядра («багата» Північ, центр);
- зона світової периферії («бідний» Південь, периферія);
- проміжна зона або напівпериферія, куди входять країни, які мають можливості нарощувати свій вплив на глобальний економічний розвиток, зокрема Китай, Індія, Бразилія [2, с. 22].

Глобальний економічний розвиток пропонуємо розглядати як глобальний процес, спрямований на забезпечення економічного зростання та якісного розвитку, який формується під впливом низки чинників, основними з яких виокремлюємо: історико-цивілізаційні, соціальні, економічні, геополітичні,

екологічні, відповідно соціальна складова є невід'ємною для забезпечення глобального розвитку. До основних соціальних детермінант глобального розвитку, що визначають його тенденції, пропонуємо зарахувати такі: бідність, людський розвиток (разом із освітою та охороною здоров'я), демографічні процеси, гендерну рівність, продовольчу проблему та ін.

Водночас світове господарство розвивається за умов поглиблення глобальної нестабільності, основні вияви якої полягають у наступному: загострення геополітичних ризиків, неефективне реформування фінансових систем розвинених країн, волатильність цін на ринках, низька інвестиційна та ділова активність, зміна клімату та загострення екологічних проблем. Так причинами загострення протиріч та нерівності професори Бредшоу Й. та Уоллес М. називають гомогенізацію світової економіки, збільшення чисельності населення та зростання поляризації багатих й бідних, актуалізацію проблем забруднення навколишнього середовища, багатокультурність та етнічно-расові проблеми [3]. Глобальний розвиток є нелінійним процесом, тому його достовірне прогнозування на довготривалий період є неможливим. Тим більше, що зберігаються актуальними існуючі раніше фактори вразливості та ризики для більшості країн, на світовій арені з'являються нові гравці, зокрема Китай, який може кардинально змінити світовий економічний порядок. У майбутньому ці тенденції суттєво поглиблять наявні дисбаланси глобального економічного розвитку, тим більше, якщо врахувати, що потенціал розвинених країн до зростання вичерпується після кризи 2008-2009 рр. Так динаміка зростання ВВП останніми роками демонструє наступну тенденцію (рис. 1): темпи щорічного зростання ВВП у країнах, що розвиваються, перевищують аналогічний показник для розвинених країн, і саме вони найменш болісно пережили світову економічну кризу. Саме темпи економічного зростання можуть частково вирішити питання бідності, адже сприятимуть зростанню добробуту населення. Водночас, дотримуємося думки, що ВВП або ВВП на одну особу є лише кількісним показником економічного розвитку. Економічне зростання не завжди призводить до вирішення проблем бідності, важливими є його темпи та джерела [4].

Рис. 1. Динаміка середньорічних темпів зростання ВВП, % [5]

Традиційне розуміння бідності дозволяє виокремити абсолютну (стан, коли рівень доходів індивідуума чи сім'ї є нижчим від визначеного прожиткового мінімуму) та відносну бідність [6, с.82; 7]. Вважаємо, що показники абсолютної та відносної бідності не можуть об'єктивно відображати роль бідності як детермінанти глобального розвитку. Тому у практиці ООН використовується поняття «багатовимірна бідність».[8]. Багатовимірна бідність полягає в обмеженості доступу до послуг охорони здоров'я та освітніх, питної води та інших послуг. До основних характеристик бідності належать: глибина бідності (відхилення величини доходів або витрат бідних від визначеної межі бідності); межа бідності (рівень доходу, з яким неможливо задовольнити основні потреби); крайня бідність (яка порівняно із стандартами розвинених країн вважається межею виживання); рівень бідності (питома вага сімей (домогосподарств), у яких рівень споживання (доходів) на одну особу є нижчим від визначеної межі бідності) [8].

Але встановлені стандарти життя розвинених країн далекі від тих, у яких проживає бідне населення світу і яке стало периферією, іноді через об'єктивні обставини. У європейських країнах рівень бідності встановлено у значенні 5 дол. США в день, тоді, як для країн, що розвиваються, – 1,25 дол. США. Завдяки

заходам по досягненню Цілей розвитку тисячоліття вдалося суттєво скоротити рівень бідності у світі – майже вдвічі (багато в чому завдяки зменшенню рівня бідності у країнах Східної Азії та Тихоокеанського регіону, зокрема в Китаї), що підтверджено даними рис. 2 щодо розподілу населення, що проживає на менше ніж 1,25 дол. США в день у різних регіонах. Проте, незважаючи на позитивну динаміку, ситуація продовжує залишатися проблемною. За даними Світового банку, майже 1,2 млрд людей у світі проживає в умовах крайньої бідності – це близько 21 % населення країн, що розвиваються [9]. Щодо країн Африки, то за останні 20 років лише на 10 % вдалося скоротити частку населення, що проживає на менш ніж 1,25 дол. США в день, проте досягнуто значних успіхів у сфері освіти і охорони здоров'я.

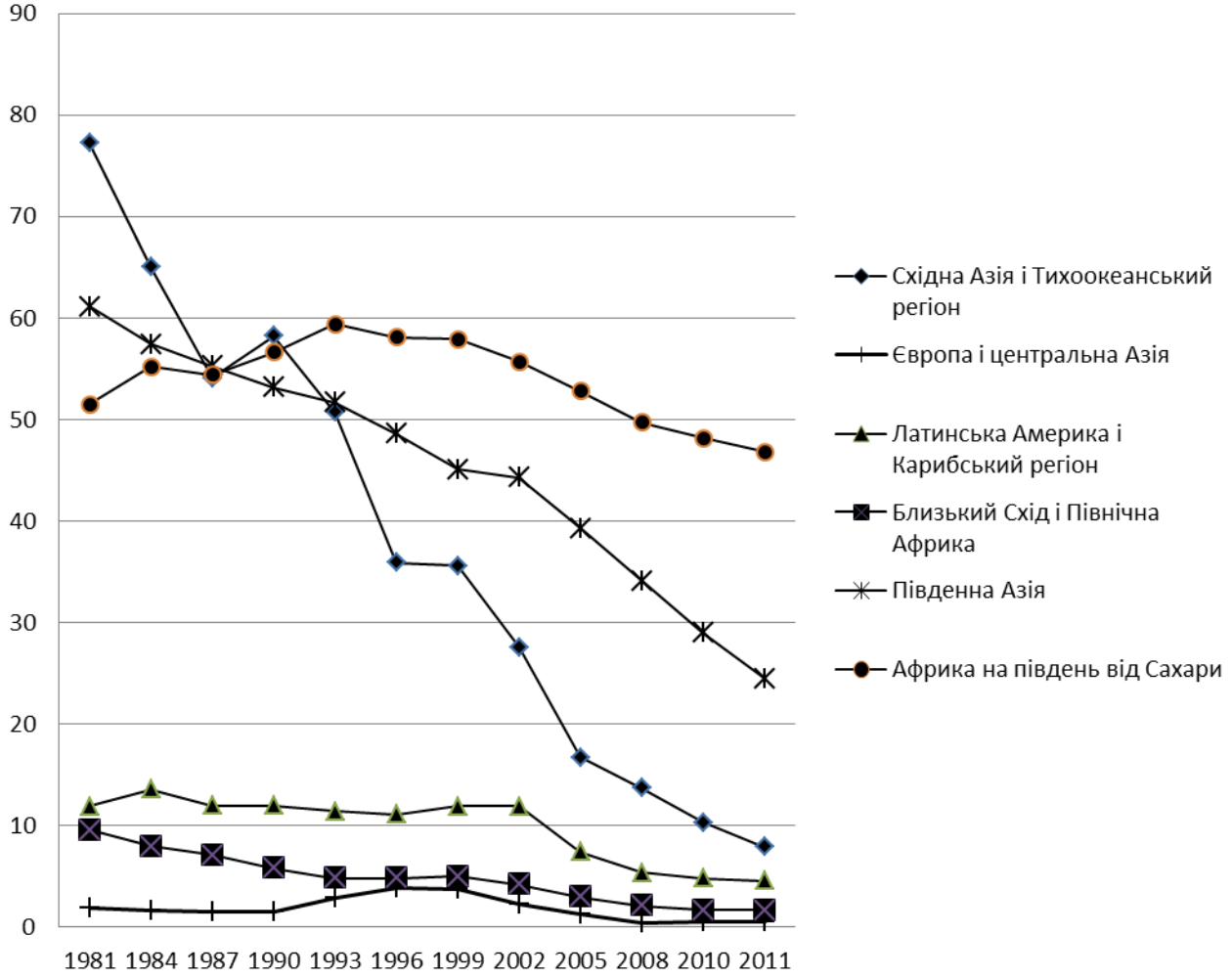

Рис. 2. Динаміка розподілу бідного населення за регіонами світу (% від загальної чисельності населення) [10]

Соціальна поляризація розвитку проявляється не лише в рівнях бідності, а й нерівномірності розподілу доходів у світі, яка впродовж років залишається невирішеною проблемою, адже збагачення одних країн або верств населення відбувається за рахунок зубожіння інших. За дослідженнями лауреата Нобелівської премії миру М. Юнуса, близько 94 % світових багатств отримує 40 % населення планети, тоді як решта 60 % володіють лише 6 % багатств [11, с. 17].

Водночас, за розрахунками експертів ОЕСР, у межах організації, куди входить 34 країни, які здебільшого мають високий рівень економічного та людського розвитку, за останні десятиліття середнє значення децильного коефіцієнта диференціації доходів (відношення доходів 10 % найбагатшого населення до 10 % найбіднішого) досягло максимального рівня: у 80-х рр. XX ст. він становив 9 %, у 90-х рр. – 8 %, у 2012 р. – 9,6 %. Такий рівень розподілу доходів наближається до критичного – 10 % (оптимальним є його значення в межах 5–7 %), тому під загрозою стоїть не лише питання соціальної захищеності населення країн, але й довгострокового економічного зростання. Диференціація спостерігається і за країнами (рис. 3), наприклад, найнижче значення має Данія – 5,2 %, тоді як для Чилі та Мексики коефіцієнт становить відповідно 26,5 % та 20,5 % [12].

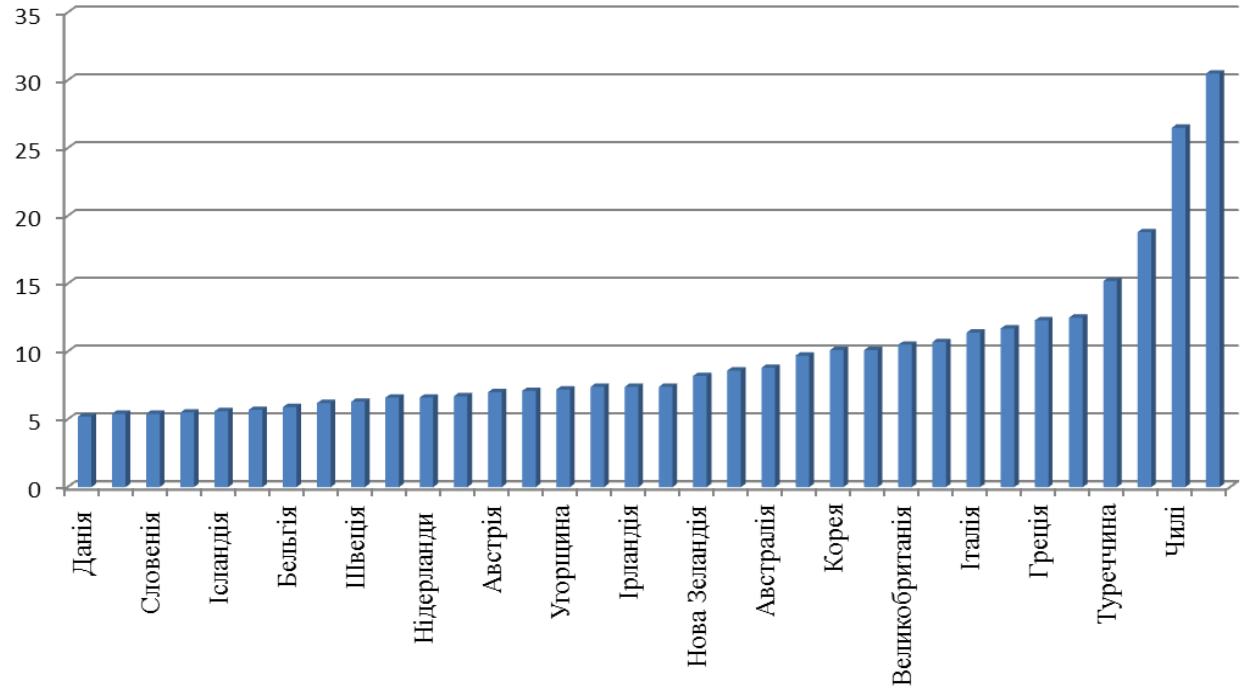

Рис. 3. Розподіл країн ОЕСР за значенням децильного коефіцієнта, % [12]

До показників, які характеризують диференціацію доходів, належать також коефіцієнт Джині (якщо він рівний нулю, то доходи в суспільстві розподілені справедливо) та квінтильний коефіцієнт (усе суспільство поділяється на 5 груп і обчислюється співвідношення середнього рівня доходів 20 % найбільш забезпеченого населення до середнього рівня доходів 20 % найменш забезпеченого). Для окремих країн названі показники наведено у табл. 1. Аналіз підтверджує нерівномірність розподілу доходів у світі, незалежно від коефіцієнтів, за якими їх визначають. Водночас у дослідженнях не враховано обсяги тіньового сектору, фінансовий потенціал якого є доволі значним. Рівень життя населення у розвинених, у тому числі європейських, країнах є значно вищим від інших, тому існує диференціація у рівнях бідності та критеріях відносної бідності. А більшість бідного населення планети (близько 70 %) проживає у країнах з низьким рівнем доходу.

Для оцінки соціальної стратифікації країн світу було використано індекс людського розвитку, який щорічно визначається ООН як інтегральний показник, який відображає рівень життя населення. Індекс розвитку людського потенціалу розраховується також із коригування нерівності, що дає змогу визначити втрати через відмінності в доходах, доступі до освіти та охорони здоров'я. Україна за даними 2012 р. перебувала на рівні країн із високим рівнем людського розвитку, проте для неї характерною була значна нерівномірність у розподілі доходів [13]. За рівнем людського розвитку вона увійшла до групи країн із високим рівнем, демонструючи зростання значення показника. Однак такий рейтинг (а це 78 місце у 2012 р. серед 186 країн світу) [13] є маловтішним, бо Україна є аутсайдером серед країн Європи, незважаючи на вагомий рівень освіченості, втрачає щороку науковий потенціал, який через низький рівень життя мігрує з країни; негативно позначаються і деструктивні процеси в економіці; низька конкурентоспроможність національної економіки через відсутність інноваційних підходів не забезпечує розвитку; відсутність пріоритетів розвитку, коли першочерговим визнається економічна складова, а не соціальна (такий підхід є заздалегідь згубним, адже в основі суспільства є людина як індивідуум, що має потреби, інтереси); не розроблена система підтримки відтворення населення та ін.

Інститутом Legatum розраховується комбінований показник – індекс добробуту країн (The Legatum Prosperity Index), який відображає добробут та процвітання країни за 79 індикаторами для 8 напрямів, в тому числі й оцінюється соціальний капітал. Країнами-лідерами у 2013 р. Були Норвегія, Швейцарія. Канада, Швеція, Нова Зеландія. До країн, які показали найнижчі показники, віднесено Бурунді, Афганістан, ДР Конго, ЦАР, Чад. Україна посіла 64 місце серед 142 досліджуваних країн, причому її позиції не змінилися, незважаючи на реформи (у 2009 р. вона займала 63 місце, у 2011 р. – 74) [14].

Таблиця 1. Індикатори людського розвитку країн світу та нерівномірності розподілу доходів [13]

Країни	Показники		
	Індекс людського розвитку (2012 р.)	Квінтильний коефіцієнт доходів (2000-2012 рр.)	Коефіцієнт Джині (2000-2010 рр.)
Країни з дуже високим рівнем людського розвитку			
Норвегія	0,955	3,9	25,8
США	0,937	8,4	40,8
Німеччина	0,920	4,3	28,3
Ірландія	0,916	5,7	34,3
Швеція	0,916	4,0	25,0
Канада	0,911	5,5	32,6
Австрія	0,895	4,4	29,2
Польща	0,821	5,5	34,1
Країни з високим рівнем людського розвитку			
Білорусь	0,793	4,0	27,2
Росія	0,788	7,3	40,1
Україна	0,740	3,8	26,4
Країни з середнім рівнем людського розвитку			
Китай	0,699	9,6	47,5
Єгипет	0,662	4,4	30,8
Індія	0,554	4,9	33,4
Країни низьким рівнем людського розвитку			
Конго	0,534	10,7	47,3
Ангола	0,508	30,9	58,6
Уганда	0,456	8,7	44,3
Чад	0,340	7,4	39,8

Проведене дослідження показує, що подолання багатовимірної бідності за ініціативи міжнародних організацій та розвинених країн є заходами, які лише спроможні зменшити її глибину, але не сприяють розв'язанню проблеми. Основними тенденціями десоціалізації глобального економічного розвитку встановлено наступні: диференціація країн за рівнем бідності, антагонізація країн за рівнем розподілу доходів, стратифікація глобального простору за рівнем людського розвитку країн, зростання соціальної відчуженості. Не лише прошарки населення, але й країни та навіть регіони є соціально відчуженими під впливом глобалізаційних процесів, адже не можуть користуватися тими можливостями, які задекларовані та входять у соціальні пакети в розвинених країнах. Обмежений доступ до соціальних благ унеможливлює економічний розвиток таких країн, незважаючи на фінансові та інвестиційні проекти. Міжнародні організації, передусім ООН, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, ФАО та ін. є інституційним базисом подолання бідності та досягнення інших цілей розвитку тисячоліття. Але на думку зарубіжних дослідників допомога розвинених країн урядам тих, що розвиваються, надається здебільшого з метою маніпулювання ними [3, с. 88], використання їх як джерела сировинних ресурсів та дешевої робочої сили. Тому механізми подолання бідності слід шукати не лише в матеріальній складовій, а й в соціокультурній та освітній сферах. Периферійний прошарок є у кожному суспільстві, але якщо він перевищує гранично допустимий рівень й відсутні результати його подолання, то країна стає маргіналом, а відтак, зростання чисельності таких країн порушує глобальний економічний розвиток. Д. Белл вбачає два варіанти розподілу ресурсів – або вони залишаться механізмом швидкого реагування на потреби, або ж перетворяться на системні зусилля по реалізації координованих програм [15]. За таких умов потребує перегляду сама глобальна стратегія подолання бідності, реформування національних економік, спрямоване на зростання, адже за інших умов країни, що розвиваються, та найменш розвинені не зможуть інтегруватися у глобальний економічний простір на правах партнерства.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Людський фактор вважаємо одним із визначальних для забезпечення глобального економічного розвитку, адже, як показує практика африканських країн, його ігнорування може призвести до катастрофічних соціально-демографічних наслідків. Для прикладу, окремі країни Африки до кінця XX ст. розвивалися як колонії, водночас природно-ресурсний потенціал цих територій теоретично дає можливість розвитку, зокрема із наявними родовищами мінеральних ресурсів, землями сільськогосподарського призначення. Але на практиці ці країни, не без участі світової спільноти, стали осередком бідності, куди спрямовується донорська допомога розвинених країн, але водночас запроваджуються проти них заходи протекціоністського характеру у фінансовій та торговельній сферах.

Так у цих країнах проживає 17,6 % населення планети (за даними 2011 р.), тоді як їх частка у світовому експорті товарів та послуг становила лише 8,6 %. Такі подвійні стандарти розвинених країн не дають бідним країнам перспектив розвитку. Тому вбачаємо поєднання двох заходів зменшення бідності: зменшення соціальної стратифікації та викорінення «культури» бідності, коли населення звикає до свого злиденного становища і приймає його як належне. За інших умов жодна фінансова допомога, яка буде розподілена між прошарками суспільства, не подолає цей стереотип, без фінансування освіти, охорони здоров'я, підвищення кваліфікації. Світовим банком у 2011 р. уже була започаткована ініціатива «Освіта для всіх», у межах якої у 2013 р. було вкладено в освітні програми близько 2,9 млрд дол. США, з яких 1,3 млрд дол. США виділено на цілі фінансування базової освіти; профінансовано більше 2,4 млрд дол. США в програми у сфері охорони здоров'я, харчування та народонаселення [9], але цих ресурсів недостатньо. Окрім того, об'єктивно має відбутися перерозподіл сил при формуванні світового економічного порядку, бо нинішня ситуація вказує на існування групи країн (розвинених), котрі насаджують власну політику розвитку іншим. З цього приводу дослідник Дугін О. зазначає, що «будь-які спроби ієрархізувати людські суспільства призводить до «расизму»; і якщо біологічний расизм сьогодні вийшов з моди, то культурний, економічний, соціальний, технологічний расизм залишається віссю західного погляду на світ» [2, с. 236].

Зважаючи на багатоаспектність піднятої проблематики, соціальні детермінанти не обмежуються лише бідністю, але нині вона є тією відправною точкою, без врахування якої не може бути ні розвитку, ні економічного зростання. Таким чином формування соціально орієнтованих держав та підтримка такого процесу – це пріоритет світової спільноти при розробці заходів зниження багатовимірної бідності та соціальної нерівності. Реалізація соціальної функції держави має стати підґрунтям майбутнього глобального економічного розвитку із освіченим, здоровим та забезпеченим населенням,

Список літератури

1. *Аллен, Р. Глобальная экономическая история : Краткое введение / Р. Аллен; пер. с англ. Ю. Каптуревского. – М. : Изд-во Ин-та Гайдара, 2013. – 224 с.*
2. *Дугин, А. Г. Теория многополярного мира / А. Г. Дугин. – М. : Евразийское движение, 2013. – 532 с.*
3. *Bradshow, Y. W. Global Inequalities / Y. W. Bradshow, M. Wallace. – Thousand Oaks (Cal.); London; New Delhi: Pine Forge Press, 1996. – 223 p.*
4. *Ianchovichina, E. (2012). What is Inclusive Growth? [Electronic Resource] / Elena Ianchovichina, Susanna Lundstrom Gable. – Mode of access: http://siteresources.worldbank.org/INTDEBTDEPT/Resources/468980-1218567884549/WhatIsInclusiveGrowth20081230.pdf.*
5. *About UNCTAD Statistics [Electronic Resource]. – Mode of access: http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx.*
6. *Красун, А. Бідність в Україні та шляхи її подолання / А. Красун, Я. Турчин //Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2008. – № 20. – С. 81–85.*
7. *Бабак, І. М. Бідність як соціальний феномен: специфіка українського суспільства [Електронний ресурс]/ І. М. Бабак // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. – 2012. – Вип. 56. – С. 61–68.. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/stapttp_2012_56_7.pdf.*
8. *ЦРТ – словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.undp.org.ua/files/ua_46666MDGs_glossary_ukr.pdf*
9. *Annual Report 2013. End extreme poverty. Promote shared prosperity. [Electronic Resource]. – Mode of access: http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/WB-goals2013.pdf*
10. *World DataBan. Poverty and Inequality [Electronic Resource]. – Mode of access: Database//http://databank.worldbank.org/data/views/variableselection/ selectvariables.aspx?source=poverty-and-inequality-database)*
11. *Юнус, М. Создавая мир без бедности: Социальный бизнес и будущее капитализма / Мухаммад Юнус, Алан Жоли. — М.: Альпина Паблишерз, 2009. – 307 с.*
12. *OECD Statistics. Social Protection and Well-being [Electronic Resource]. – Mode of access: http://stats.oecd.org/*
13. *Human Development Report 2013. The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World [Electronic Resource]. – Mode of access: http://hdr.undp.org/en/2013-report*
14. *The Legatum Prosperity Index.October 2013. [Electronic Resource]. – Mode of access: http://media.prosperity.com/2013/pdf/press_releases/ FINAL_2013_US_Legatum_Institute_Release_FINAL.pdf .*
15. *Белл, Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл / Перевод с английского. Изд. 2-ое, испр. и доп. – М.: Academia, 2004. – 788 с.*

References

1. *Allen, R. (2013). Global'naja jekonomicheskaja istorija : Kratkoe vvedenie. Moscow. : Izd-vo In-ta Gajdara.*
2. *Dugin, A. G. (2013).Teorija mnogopoljarnogo mira. Moscow. : Evrazijskoe dvizhenie.*
3. *Bradshow, Y. W. & Wallase, M. (1996). Global Inequalities. Thousand Oaks (Cal.); London; New Delhi: Pine Forge Press.*
4. *Ianchovichina, E. & Gable, S. L. (2012). What is Inclusive Growth? Retrieved from: http://siteresources.worldbank.org/INTDEBTDEPT/Resources/468980-218567884549/WhatIsInclusiveGrowth20081230.pdf.*
5. *About UNCTAD Statistics (n.d.). Retrieved from: http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx.*
6. *Krasun, A. & Turchyn, Ya. (2008). Bidnist v Ukraini ta shliakhy yii podolannia. Ukrainska natsionalna ideia: realii ta perspektyvy rozvytku, 20, 81–85.*
7. *Babak, I. M. (2012). Bidnist yak sotsialnyi fenomen: spetsyfika ukrainskoho suspilstva. Sotsialni tekhnolohii: aktualni problemy teorii ta praktyky, 56, 61–68. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/stapttp_2012_56_7.pdf.*
8. *CRT – slovnik. (2013). Rezhim dostupu: www.undp.org.ua/files/ua_46666MDGs_glossary_ukr.pdf.*
9. *Annual Report 2013. (2013). End extreme poverty. Promote shared prosperity. Retrieved from: http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/WB-goals2013.pdf.*
10. *World DataBan. Poverty and Inequality. (2014). Retrieved from: Database//http://databank.worldbank.org/data/views/variableselection/selectvariables.aspx?source=poverty-and-inequality-database).*
11. *Junus, Muhammad & Zholi, Alan. (2009). Sozdavaja mir bez bednosti: Social'nyj biznes i budushhee kapitalizma. Moscow: Al'pina Pablisherz.*
12. *OECD Statistics. Social Protection and Well-being. (2013). Retrieved from: http://stats.oecd.org/.*
13. *Human Development Report 2013. The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World. (2013). Retrieved from: http://hdr.undp.org/en/2013-report.*
14. *The Legatum Prosperity Index. (2013). Retrieved from: http://media.prosperity.com/2013/pdf/press_releases/FINAL_2013_US_Legatum_Institute_Release_FINAL.pdf.*
15. *Bell, D. (2004). Grjadushhee postindustrial'noe obshhestvo. Opyt social'nogo prognozirovanija. Moscow: Academia.*

Стаття надійшла до редакції 11.11.2014 р.